

บันทึก

เรื่อง ขอให้ตีความเกี่ยวกับเรื่องภูมิลำเนาของพันโท พโยม จุฬานนท์

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยหนังสือที่ ๘๒๗๖/๒๕๐๑ (กม.๔) ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๑ ความว่า กระทรวงการคลังมีความข้องใจเกี่ยวกับเรื่องภูมิลำเนาของพันโท พโยม จุฬานนท์ข้อเท็จจริงมีว่า พันโท พโยม จุฬานนท์ ได้เป็นข้าราชการรับบำนาญอยู่ทางสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมตั้งแต่วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๔๙๑ เป็นต้นมา ต่อมากรมตำรวจแจ้งว่า พันโท พโยม จุฬานนท์ มีข้อหาเกี่ยวกับคดีอาญา กรณีสมคบกับพรรคพวกกบฏภายในราชอาณาจักร เหตุเกิดเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๙๑ ตัวหลบหนีไปอยู่ต่างประเทศ และได้กลับเข้ามาขอต่อสู้อัตโนมัติเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๐๑ กระทรวงกลาโหมมีความเห็นว่าผู้นี้ยังมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยตลอดมา เพราะพันโท พโยม จุฬานนท์ ไม่เคยแจ้งย้ายทะเบียนบ้านไปอยู่ ณ แห่งใด พร้อมทั้งได้ส่งสำเนาทะเบียนบ้านซึ่งนายทะเบียนแขวงดุสิตได้รับรองมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย แต่กระทรวงการคลังเห็นว่าการย้ายภูมิลำเนานั้นต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การแจ้งย้ายภูมิลำเนาทางทะเบียนนั้นไม่ใช่เป็นข้อสำคัญ โดยที่กระทรวงกลาโหมและกระทรวงการคลังมีความเห็นไม่ตรงกันเช่นนี้ จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองพิเศษ) ได้ตรวจพิจารณาปัญหาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นว่า ภูมิลำเนาและการเปลี่ยนภูมิลำเนาของบุคคลย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การจดทะเบียนและการแจ้งย้ายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรนั้นเป็นเพียงวิธีการในทางบริหารเพื่อความสะดวกในการปกครองของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารเท่านั้น สำหรับเรื่องภูมิลำเนานี้ มาตรา ๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ว่า “ภูมิลำเนาของบุคคลธรรมดาได้แก่ถิ่นอันบุคคลนั้นมีสถานที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญ” และมาตรา ๔๕ ได้บัญญัติว่า “ภูมิลำเนาย่อมเปลี่ยนไปด้วยการย้ายถิ่นที่อยู่พร้อมด้วยเจตนาปรากฏว่าจงใจจะเปลี่ยนภูมิลำเนา” แต่สำหรับกรณีของพันโท พโยม จุฬานนท์ ปรากฏจากหนังสือของกระทรวงการคลังแต่เพียงว่า พันโท พโยม จุฬานนท์ มีข้อหาเกี่ยวกับคดีอาญา กรณีสมคบกับพรรคพวกกบฏภายในราชอาณาจักร ตัวหลบหนีไปอยู่ต่างประเทศ เพียงเท่านั้นยังถือไม่ได้ว่า พันโท พโยม จุฬานนท์ ได้มีเจตนาปรากฏว่าจงใจจะเปลี่ยนภูมิลำเนาตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าว นอกจากนี้ที่ว่า พันโท พโยม จุฬานนท์ หลบหนีไปอยู่ต่างประเทศก็ยังมีข้อโต้แย้งกันอยู่ดังที่ผู้แทนกระทรวงกลาโหมได้แถลงในที่ประชุม ฉะนั้น ในกรณีนี้จึงต้องถือว่าพันโท พโยม จุฬานนท์ ยังคงมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย
(นายหยุต แสงอุทัย)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒